

Halvårsrapport for utdanning, høst 2023

Utdanningsråd Mads Gravås

Norges delegasjon til EU, Brussel, 8. januar 2024

Contents

Innledning og oppsummering	2
Kommisjonens arbeid høsten 2023.....	4
Midtveisevaluering av det europeiske utdanningsområdet	4
Talent- og mobilitetspakke for å bøte på arbeidskraftmangel i Europa	5
Rådets arbeid høsten 2023	8
Det spanske formannskapet.....	8
Rådsanbefalinger om digital utdanning og opplæring, og om å utvikle europeiske borgeres digitale ferdigheter.....	9
Rådskonklusjoner om europeiske verdier og demokratisk medborgerskap.....	9
Forventninger fremover	11
Belgisk formannskap våren 2024	11
Kommende initiativer fra Europakommisjonen.....	12

Innledning og oppsummering

Høsten 2023 har EU fortsatt med å håndtere ulike kriser. EU har (i likhet med Norge) respondert på krigen i Gaza, fortsetter å støtte opp om Ukraina, og har også kommet til en foreløpig politisk enighet om reform av asyl- og migrasjonssystemet. 2023 markerte også 30-årsjubileet til det indre marked, og i 2024 markeres 30 år med EØS-avtalen. Grønn og digital omstilling var høyt på dagsorden også siste halvdel av 2023.

I en krisesituasjon er det behov for langsiktighet og stø kurs, noe EU viser. Økende global usikkerhet krever at EU styrker sin motstandskraft og strategisk autonomi. I disse krietider skjer også positive ting. Mot slutten av året gav Det europeiske råd (DER) klarsignal for å åpne tiltredelsesforhandlinger («accession negotiations») med Ukraina, Moldova og Bosnia og Hercegovina (alle med egne forbehold/kriterier). Georgia fikk status som kandidatland (med forbehold/kriterier). DER er klare for å avrunde åpningsfasen for tiltredelsesforhandlinger med Nord-Makedonia. I desembermøtet i Det europeiske råd ble også 26 av 27 land enige om revisjon av langtidsbudsjettet, inkludert en støttepakke til Ukraina på 50 mrd. Euro. Ungarn blokkerte imidlertid vedtaket og det blir nytt toppmøte 1. februar 2024.

Den 30. november 2023 enighet om en ny periode med EØS-midler og en ny avtale med tollfrie kvoter for norsk sjømat til EU. EØS/Efta-statene vil bidra med 3 268 millioner euro (om lag 38,3 mrd. kroner) over 7-års perioden 2021-2028. Fordelingen er 1 805 millioner euro i EØS-ordningen, og 1 463 millioner euro i den norske bilaterale ordningen. Totalt vil Norges andel være rundt 97 prosent, mens Island og Liechtenstein bidrar med resten. EØS-midlene vil gå til de 15 minst velstående medlemslandene i EU. Det er de samme landene som i den foregående avtale.

EØS-midlene skal fremme og beskytte felles kjerneverdier som rettsstat og demokrati, samarbeid om den grønne omstillingen, bidra til sosial inkludering, beredskap og motstandsdyktige samfunn, samt skape og bygge videre på muligheter for europeisk samarbeid for norske partnere. Norge vil fortsette samarbeidet innen områder som grønn omstilling og innovasjon, forskning og utdanning, helse, kultur, justissektoren, asyl, migrasjon og integrering, beredskap, lokal utvikling og sosial dialog

Utdanning og kompetanse er fortsatt helt sentralt for løse de utfordringer Europa står ovenfor, og det europeiske kompetanseåret (European Year of Skills) ble 22. september 2023 formelt innlemmet i EØS-avtalen. I november presenterte Europakommisjonen en talent- og mobilitetspakke med flere nye initiativer som skal gjøre det mer attraktivt for tredjelandborgere å søke jobb i EU, og legge bedre til rette for mobilitet internt i EU. Som en del av talent- og mobilitetspakken lanserte EU «Europe on the Move»-initiativet der de inviterer EUs medlemsland til å gjøre læringsmobilitet til en integrert del av all utdanning, og bidra til å gjøre EU til en attraktiv studiedestinasjon. Et læringsopphold i Europa kan være utslagsgivende for senere retur til Europa for å søke jobb for arbeidssøkere utenfor EU.

Norge deltar i det europeiske utdanningssamarbeidet gjennom vår deltakelse i Erasmus+. Det overordnede målet for utdanningssamarbeidet i EU er å bygge det europeiske utdanningsområdet innen 2025. Midtveisevalueringen som har foregått i 2023 konkluderer etableringen er i rute, selv om det for tidlig å finne målbare effekter av tiltakene. Enighet om tiltakene har imidlertid ført til bedre samarbeid og forpliktelser. Frem mot 2025 fremheves de fire viktigste utfordringsområdene; utdanning for medborgerskap, støtte til lærere, likhet og inkludering i utdanning og opplæring, samt å gjøre automatisk godkjenning av utdanning og opplæring til en realitet. Erasmus+ er avgjørende for realisering av det europeiske utdanningsområdet.

Det spanske formannskapet har høsten 2023 vedtatt viktige rådsanbefalinger/konklusjoner om nødvendige aktorer for vellykket digital utdanning og opplæring, forbedring av tilbudet av digitale ferdigheter i utdanning og opplæring og utdanningens bidrag til å styrke felles europeiske verdier og demokratisk medborgerskap.

Det belgiske formannskapet til EU vil våren 2024 har annonsert fire overordnede prioritering har utdanningsområdet; evidensbasert utdanning, mobilitet, studentmobilitet og balansert mobilitet, livslang læring og digital utdanning.

Kommisjonspresident Ursula von der Leyen vektla i sin State of the Union tale for 2023 at 90% av forpliktelse fra 2019 er fulgt opp. For å realisere gjenstående forpliktelser før valget til Europaparlamentet i 2024 gjenstår noen forpliktelser. På utdanningsområdet er det derfor våren 2024 ventet at Europakommisjonen kommer med en «utdanningspakke» i form av veien videre for en mulig europeisk grad, rådsanbefaling om attraktive karriereveier i høyere utdanning og en rådsanbefaling om et europeisk kvalitets- og godkjenningssystem.

Kommisjonens arbeid høsten 2023

Midtveisevaluering av det europeiske utdanningsområdet

2023 er året for midtveisevaluering av det europeiske utdanningsområdet som skal etableres innen 2025. 10. oktober 2023 ble det avholdt en konferanse om midtveisevalueringen. I det europeiske utdanningsområdet skal utvekslingsopphold i utlandet være normen, en skal kunne snakke to fremmedspråk, kjenne på en sterk europeisk identitet, kjenne Europas kulturarv og mangfold, ha tilgang til utdanning av høy kvalitet uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn, og kvalifikasjoner skal godkjennes på tvers av medlemslandene.

Konferansen var et fellesarrangement i regi av Europakommisjonen og Europaparlamentet, som involverte Rådet, EUs medlemsland, EØS/EFTA-landene og ulike stakeholdere. Konferansen var et sterkt uttrykk for at Europaparlamentet, Europakommisjonen og medlemsstatene i fellesskap ønsker at det europeiske utdanningsområdet skal kunne realiseres. Det kan fremheves at Europaparlamentet var stekt til stede. Europaparlamentets president Roberta Metsola bidro med velkomstord, leder av CULT-komiteen i Europaparlamentet Sabine Verheyen var med på å åpne konferansen, flere medlemmer (MEP) av CULT-komiteen deltok på hele seminaret.

Det viktigste grunnlaget for midtveisevaluering av det europeiske utdanningsområdet er Europakommisjonens [framdriftsrapport](#) fra november 2022. Her finnes en oversikt over alle tiltakene så langt, og til Education Summit 30. november 2023 ble det utarbeidet en oppdatert framdriftsrapport som kan ses [her](#). Formålet med konferansen var å reflektere over prosessen så langt, og peke på utfordringene videre. Etableringen av Det europeiske utdanningsområdet i rute, selv om det for tidlig å finne målbare effekter av tiltakene, men enighet om tiltakene har ført til bedre samarbeid og forpliktelser til disse.

Det er enighet om de fire viktigste utfordringsområdene fremover er; utdanning for medborgerskap, støtte til lærere, likhet og inkludering i utdanning og opplæring, samt gjøre automatisk godkjenning av utdanning og opplæring til en realitet. Erasmus+ fremheves som en av EUs største suksesser og er avgjørende for realisering av det europeiske utdanningsområdet. Midtveisevalueringen av det europeiske utdanningsområdet ble markert avsluttet på det sjette European Education Summit 30. november 2023. En rapport/sluttevaluering av det europeiske utdanningsområde forventes ferdigstilt i andre kvartal 2025.

Norge ikke er en del av Education and Training Monitor. Det er likevel interessant lesning, og årets utgave er dedikert til læreryrket og mangel på lærere. Education and Training Monitor 2023 peker på blant annet på at mangelen på lærere i mange land kan føre til kvalitetsproblemer i utdanningen som gis. Det som bekymrer, er at utfordringen er størst i mer rurale strøk og i områder med sosioøkonomiske utfordringer. Det er også økende problemer med ufaglærte lærere generelt og i enkelte fag. Mange land har en stor andel lærere i alder 55+, og læreryrket oppfattes som lite attraktivt i mange land.

Mer informasjon:

- European Education Summit 30. november 2023 kan sees [her](#). Her finner du også videoopptak av de enkelte seksjonene.
- Education and Training Monitor 2023 kan sees [her](#), og delen om læreryrket kan ses [her](#). Hele Education and Training 2023 i pdf kan sees [her](#).

- Kommisær Illiana Ivanonas åpningstale på 10. oktober på konferansen om midveisevalueringen av det europeiske utdanningsområdet kan leses [her](#), og hele den første sesjonen kan sees [her](#), inkludert velkomstord (innspilt på forhånd) av Europaparlamentets president Roberta Metsola.
- Du kan lese mer om det europeiske utdanningsområdet [her](#).

Talent- og mobilitetspakke for å bøte på arbeidskraftmangel i Europa

Onsdag 15. november 2023 presenterte Europakommisjonen en talent- og mobilitetspakke med flere nye initiativer som skal gjøre det mer attraktivt for tredjelandsborgere å søke jobb i EU, og legge bedre til rette for mobilitet internt i EU. Som en del av talent- og mobilitetspakken lanserte EU «Europe on the Move»-initiativet der de inviterer EUs medlemsland til å gjøre læringsmobilitet til en integrert del av all utdanning, og øker ambisjonen for andelen studenter i høyere utdanning, yrkesfaglig opplæring og elever/studenter med færre muligheter skal ha hatt et læringsopphold i utlandet innen 2030. «Europe on the Move» skal også bidra til å gjøre EU til en attraktiv studiedestinasjon. Et læringsopphold i Europa og spesielt et praksisopphold kan være utslagsgivende for senere retur til Europa for å søke jobb for arbeidssøkere utenfor unionen.

Bakgrunnen for initiativet er den økende mangelen på arbeidskraft i Europa, jf. at vi er inne i det europeiske kompetanseåret/the European Year of Skills¹. Prosentandelen ledige stillinger (*job vacancy rate*) i EU er nå 2,9 %², over dobbelt så høy som i 2012. På grunn av demografisk endring synker antall i arbeidsfør alder i EU med om lag 1 million mennesker hvert år. Sektorene pleie og omsorg, bygg- og anlegg, industriproduksjon, hotell- og restaurant og transport er særlig berørt.

Andelen ubesatte stillinger i Europa er doblet på ti år, og den demografiske utviklingen vil ytterligere forsterke mangelen på arbeidskraft i årene som kommer. EU ønsker derfor å gjøre seg mer attraktiv for arbeidssøkere utenfor unionen, og lanserte derfor et EU Talent Pool for å matche arbeidsgivere med arbeidssøkere på alle kompetansenivåer, samt en modernisering av systemene for anerkjennelse av kvalifikasjoner fra tredjeland.

I meddelelsen fra Kommisjonen understrekes det at det riktignok finnes et uforløst arbeidskraftspotensial i EU i dag, og at det også er nødvendig med politikk for inkludering og kompetanseheving for å øke sysselsettingen av EUs innenlandske befolkning. Dette vil likevel ikke være nok for å møte det store behovet for arbeidskraft i Europa. Derfor mener Kommisjonen at det også er nødvendig at EU lykkes bedre med å tiltrekke seg talent fra hele verden.

Forslagene må også ses på som et ledd i Kommisjonens oppfølging av Pakten om migrasjon og asyl (Pakten). Pakten legger opp til en omfattende og helhetlig migrasjonspolitik i EU der både lovlig migrasjon og samarbeid med tredjeland inngår som elementer. I april 2022 la Europakommisjonen frem det såkalte «[Skills and talent](#)»-pakken³, som er ment å svare på arbeidsmarkedsbehov, forenkle søknadsprosessen for å bo og arbeide i Europa, samt å forbedre rettighetene til dem som kommer til Europa for å jobbe, men også være en del av den bredere tilnærmingen til migrasjon innenfor Pakten om migrasjon og asyl.

¹ Du kan lese mer om det europeiske kompetanseåret i EU delegasjonens halvårsrapport om utdanning for våren 2023 [her](#). Du kan også lese mer om utviklingen i arbeidsmarkedet i EU27 i EU-delegasjonens halvårsrapport om arbeids- og sosialsaker 2. halvår [her](#).

² Kilde [Eurostat](#).

³ Du kan lese mer om «Skills and talent-pakken» i EU-delegasjonens halvårsrapport om arbeids- og sosialsaker våren 2022. Du finner denne rapporten [her](#).

Forslagene må også sees i lys av realiseringen av det europeiske utdanningsområdet innen 2025 og spesielt utdanningens globale rolle, herunder EUs mål om å styrke internasjonalt samarbeid med land og regioner over hele verden og promotere Europa som en viktig partner for samarbeid innen utdanning og forskning.

Nærmere om et nytt EU Talent Pool skal hjelpe arbeidssøkere og arbeidsgivere å finne hverandre

Et sentralt tiltak i pakken er et *EU Talent Pool* som skal fungere som et koblingsverktøy mellom arbeidsgivere i EU og arbeidssøkere utenfor unionen. Denne plattformen skal legge til rette for raskere og lettere internasjonal rekruttering, samtidig som den støtter opp under rettferdig rekruttering og arbeidsvilkår.

Arbeidssøkere fra tredjeland kan registrere en profil med sine kvalifikasjoner og kompetanse, erfaring og språkkunnskaper. Ledige stillinger i medlemslandene vil kunngjøres i den samme portalen. Det skal være frivillig for EUs medlemsland å ta dette verktøyet i bruk.

EU Talent Pool etableres gjennom en egen forordning.

Nærmere om initiativ for å lettere og raskere godkjenning av kvalifikasjoner fra tredjeland

Forslaget til rådsanbefaling om har som mål å gjøre denne prosessen lettere og raskere. Forslaget har en «Skills first»-tilnærming, dvs. det er en persons ferdigheter som skal legges til grunn uavhengig av hvordan en har tilegnet seg ferdighetene. Det er en økende mangel på kvalifisert arbeidskraft og Europa kan ikke dekke behovet alene og dette er til hinder for f.eks. det grønne og digitale skiftet. Det understrekes imidlertid i forslaget at det å tiltrekke seg talenter fra tredjeland at en må være bevisst problematikken rundt *‘brain drain’*: «*should not lead to human capital flight or a ‘brain drain’ which can limit the socio-economic capacity and development of third countries and their ability to manage essential services*».

Godkjenning av ferdigheter og kvalifikasjoner fra tredjeland er ulikt organisert i medlemslandene, men gjøres på tre måter.

1. Yrkeskvalifikasjonsdirektivet (2005/36/EC) for regulerte yrker.
2. Akademisk godkjenning gjennom ENIC-NARIC-nettverket (som i Norge innehas av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)).
3. Egne tiltak rettet inn mot arbeidsmigrasjon og godkjenning av ferdigheter og kvalifikasjoner.

Forslaget til rådsanbefaling tar for seg et sett av tiltak for å forenkle og fremskynde godkjenningen av tredjelandsborgeres ferdigheter og kvalifikasjoner. Disse tiltakene vil modernisere EUs nåværende anerkjennelsessystem og bringe det nærmere systemet som er etablert for EU-borgere som flytter til en annen medlemsstat. Forlag til tiltak dekker området som kapasitetsøkning hos godkjenningkontorene, samarbeid med myndigheter i tredjeland, informasjon og støttetiltak, forenkle søknadsprosedyrer, prioritere regulerte yrker i søknadsprosessene, klart signalisere hva som skal til (f.eks. om det eksisterer et poengbasert system) for å arbeidstillatelse og sikre likbehandling.

Målet er å utvikle nasjonale godkjenningmyndigheters evne til å forenkle og fremskynde framgangsmåtene ved å forbedre sammenlignbarheten av tredjelandskvalifikasjoner og hvordan man vurderer arbeidssøkernes ferdigheter. Dette vil gjøre det mulig å ta godkjenningsbeslutninger raskt og trygt for å fylle ledige stillinger i EU-mangelyrker, særlig i prioriterte regulerte yrker.

Nærmere om forslag om rådsanbefaling «Europe on the Move»

Forslaget til rådsanbefaling «Europe on the Move» har som mål å gjøre læringsmobilitet til en mulighet for alle, og at læringsmobilitet skal være en integrert del av all utdanning og opplæring. På sikt skal læringsmobilitet være normen ikke unntaket, og forslaget er et viktig bidrag til å realisere [det europeiske utdanningsområdet](#) innen 2025. En viktig del av realiseringen av det europeiske utdanningsområdet er dets [globale rolle](#). Rådsanbefalingen skal også fremme attraktiviteten til EU som læringsdestinasjon for talenter fra tredjeland samt lette samarbeid med disse land, og bidra til raskere godkjenning av utdanning og kvalifikasjoner for studenter fra tredjeland. Læringsmobilitet i seg selv er viktig for å adresse mangel på rett kompetanse i EU.

Forslaget til rådsanbefaling dekker hele utdanningsløpet for elever, studenter og ansatte inkludert voksenopplæring og ungdomsutveksling. Forslaget kommer med tiltak for å overvinne hindringer for læringsmobilitet, tiltak for nå ut til flere personer gjennom oppsøkende virksomhet og bevisstgjøring, økt språklæring, godkjenning utdanning tatt i utlandet, overgang til arbeidsmarked og arbeidsmobilitet. Forslaget ser også på nye læringsmønstre som bruk digitale verktøy i undervisning og opplæring som virtuell og blandet læringsmobilitet. Forslaget til rådsanbefaling ser også særskilt på tiltak rettet inn mot lærere. Europakommisjonen har hatt omfattende konsultasjoner i forkant som f.eks. et [europeisk borgerpanel](#) og bygger på eksisterende politikk som [det europeiske kompetanseåret](#) og programmer som Erasmus+. Kunnskapsdepartementet leverte i april 2023 et [innspill](#) til det pågående arbeidet.

Europakommisjonen foreslår også mer ambisiøse mål for læringsmobilitet innen 2030:

- I høyere utdanning bør andelen kandidater som har hatt et læringsopphold i utlandet være på være minst 25 %, opp fra dagens mål på 20 %⁴.
- I yrkesfaglig opplæring bør andelen elever som har hatt et læringsopphold i utlandet være minst 15%, opp fra det tidligere målet på 8%.
- Personer med færre muligheter bør utgjøre minst 20% av alle elever som drar nytte av læringsmobilitet i utlandet i all utdanning og opplæring, og ungdom og idrettsdelen av Erasmus+-programmet.

Mer informasjon:

- Kommisjonens pressemelding om talent- og mobilitetspakken finnes [her](#).
- Kommisjonens meddelelse om talent- og mobilitetspakken finnes [her](#).
- Forslag til en forordning om EU Talent Pool, med vedlegg, finnes [her](#).
- Kommisjonens anbefaling om anerkjennelse av tredjelandsborgeres kvalifikasjoner finnes [her](#).
- Forslag til rådsanbefalingen «Europe on the move» finnes [her](#).

⁴ Norge har i høyere utdanning allerede større ambisjoner enn at andelen kandidater som har hatt et læringsopphold i utlandet være på være minst 25 %, jf. Meld. St. 7 (2020–2021) En verden av muligheter — Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning. På sikt er den norske målsetningen at andelen kandidater som har hatt et læringsopphold i utlandet være på være 50%.

Rådets arbeid høsten 2023

Det spanske formannskapet

Spania overtok formannskapet 1. juli 2023, og arbeidsprogrammet kan sees [her](#). Det spanske formannskapet har under sitt formannskap fremhevet fire prioriteringer:

- 1) Reindustrialisering av EU og å styrke en åpen strategisk autonomi.
- 2) Fremme grønn omstilling og miljøtilpassing.
- 3) Fremme større sosial og økonomisk rettferdighet.
- 4) Styrke europeisk samhørighet.

På utdanningsiden har det spanske formannskapet satt søkelys på følgende områder:

- 1) Utdanning og opplærings bidrag til EUs åpne strategiske autonomi.
- 2) Støtte gjennomføringen av [European Pillar for Social Rights](#)⁵ og [resultatene av konferansen om Europas fremtid](#), fremme av felles verdier og europeisk medborgerskap.
- 3) Gjøre fremskritt om etableringen av Det europeiske utdanningsområdet, jf. 2023 som året for «midterm review».
- 4) Fortsette å støtte god politikkutvikling på utdanningsområdet, øke tilgang og kvalitet i digital utdanning og støtte til kjønnsperspektivet i digital undervisning.
- 5) Å få til et større engasjement i fag- og yrkesfaglig opplæring.

Det spanske formannskapet vedtok følgende rådsanbefalinger/konklusjoner på utdanningsministrenes rådsmøte 23. november 2023:

- Om nødvendige muliggjørende faktorer for vellykket digital utdanning og opplæring.
- Forbedring av tilbudet av digitale ferdigheter i utdanning og opplæring.
- Utdanningens bidrag til å styrke felles europeiske verdier og demokratisk medborgerskap.

Et uformelt ministermøte for ministere med ansvar for utdanning og ungdom fant sted i Zaragoza 18-19. September. Ministrene hadde tre saker på dagsorden; Inkluderende politikkutvikling for å sikre rettigheter og livskvalitet for unge mennesker i EU, om universiteter med søkelys på studenter i sårbare situasjoner, og om hvordan kan utdanning fremmer felles verdier og demokratisk medborgerskap i EU. EUs utdanningsministere ba om fremgang med å utvikle og gjennomføre strategier rettet mot fullføring av universitetsstudier for studenter med sårbar bakgrunn, og pekte spesielt på tiltak rettet mot opptak til studier, finansiering av studiene og tilgjengelige universiteter med fleksible studier. EUs utdanningsministre hadde videre en diskusjon om hvordan utdanning bidrar til å fremme felles verdier og demokratisk medborgerskap. Diskusjonen dannet grunnlag for rådskonklusjonene som ble vedtatt på Rådsmøte for utdanning, ungdom, kultur og sport 23. november 2023. Utfordringene som dannet bakteppet for diskusjonen er de siste tids kriser som den økonomiske krisen, Covid-19-pandemien og Russlands krig mot Ukraina.

Mer informasjon om det uformelle utdanningsministermøtet finnes [her](#), og mer om utdanning som ble diskutert 19. september finner [her](#).

⁵ | Arbeids- og sosialråden ved EU-delegasjonen sin [halvårsrapport våren 2023](#) kan du lese mer om EUs sosiale søyle.

Rådsanbefalinger om digital utdanning og opplæring, og om å utvikle europeiske borgeres digitale ferdigheter

EUs utdanningsministre vedtok to rådsanbefalinger en om digital utdanning og opplæring, og en om å utvikle europeiske borgeres digitale ferdigheter. Ministrene er opptatt av at utdanning skal gi de nødvendige digitale ferdighetene for det digitale skiftet. EU er foreløpig langt unna målet i 2030 om at 80% av befolkningen skal ha de nødvendige digitale ferdighetene (54% av alle 16-74-åringer har nå grunnleggende digitale ferdigheter), og det europeiske kompetanseåret retter også søkelyset inn mot behovet for økte digitale ferdigheter. Medlemsstatene oppfordres til fremme helhetlige nasjonale (og regionale om nødvendig) strategier for digital utdanning og hvordan oppnå de nødvendige digitale ferdighetene. I strategiene oppfordres det til å sette nasjonale mål for digitale ferdigheter og kompetanse, målsetninger for å nå ut til prioriterte grupper, styrke digitale ferdigheter i grunn- og videregående skole, promotere en tverrfaglig tilnærming spesielt innen høyere utdanning og voksne bør gis muligheten til å oppdatere/gis de nødvendige ferdighetene. Mangelen på IT-eksperter bør behandles særskilt.

Den andre rådsanbefalingen ser særskilt på hvordan utdannings- og opplæringsystemene er egnet for den digitale tidsalderen. Teknologien må sikres en kreativ, sikker og ansvarlig bruk. Digital teknologi må innpasses i læring samtidig som lærere må settes i stand til å bruke teknologien i undervisningen. Medlemslandene bør støtte utvikling av digitalt undervisningsmaterieell inkludert støtte forskning om effekter av kunstig intelligens. Cybersikkerhet må tas på alvor og investering i digital infrastruktur som er tilgjengelig for alle fremheves som viktig.

Europakommisjonen vil overvåke implementering av strategiene og rapportere tilbake til rådet innen fem år.

Rådskonklusjonene på det digitale området er viktige leveranser i [det europeiske kompetanseåret](#), og er også leveranser i [EUs digitale handlingsplan 2021-2027](#). Diskusjon rundt digital utdanning og ferdigheter er ikke slutt med dette, og det kommende belgiske formannskapet til EU vil også ha digital utdanning som en av sine prioriteringer.

Mer informasjon:

- Se pressemelding om digitale ferdigheter og kompetanse og vellykket digital utdanning og opplæring: egnet for den digitale tidsalderen [her](#).
- Rådsanbefaling om forbedring av tilbudet av digitale ferdigheter i utdanning og opplæring kan sees [her](#).
- Rådsanbefaling om nødvendige muliggjørende faktorer for vellykket digital utdanning og opplæring kan sees [her](#).
- Europakommisjonens forslag til rådsanbefalinger om digital utdanning og opplæring, og om å utvikle europeiske borgeres digitale ferdigheter finnes omtalt i EU-delegasjonens halvårsrapport for våren 2023 [her](#).

Rådskonklusjoner om europeiske verdier og demokratisk medborgerskap.

EUs ministre med ansvar for utdanning vedtok rådskonklusjoner vedtok rådskonklusjoner som oppfordrer EUs medlemsland til ytterligere å fremme europeiske verdier og demokratisk medborgerskap på alle utdanningsnivå. Ministrene var spesielt opptatt av utdanning skal bidra til at borgerne kjenner tilhørighet til regionalt, nasjonalt og EU-nivå og at utdanning på alle nivåer vektlegger kunnskap om og forståelse for EU og dets historie. Økt kunnskap/ferdigheter om ulike medier, kritisk tenkning og refleksjon skal bidra til at borgerne tar informerte beslutninger. Ministrene var også spesielt opptatt av inkludering og trygghet i lærings situasjonene. Barn og unge skal ha rett

til å bli hørt, og mennesker som av ulike grunner flytter og etablerer seg i EU skal hjelpes til å få riktig kompetanse til å kunne bli aktive borgere. Rådskonklusjonene tar utgangspunkt i den politiske situasjonen vi alle befinner oss i og at dette kan ha risiko og konsekvenser for demokrati og deltakelse. Det er derfor et konstant behov for å forsvare demokratiet og europeiske verdier slik definert artikkel 2 i EU-traktaten. Utdanning for medborgerskap er en av de viktigste utfordringene for å realisere det europeiske utdanningsområdet i 2025.

Rådskonklusjonene gir en god innføring i det politiske bakteppet, behovet for samarbeid med andre internasjonale organisasjoner som Europarådet, deling av erfaring og gode eksempler og viktigheten av Erasmus+. Rådskonklusjonene gir mer detaljert anbefalinger til medlemslandene og kommisjonen, inkludert en mulig spesifikk og midlertidig ekspertgruppe for europeiske verdier og medborgerskap.

Mer informasjon:

- Se pressemelding om europeiske verdier og demokratisk medborgerskap [her](#).
- Rådskonklusjonene om utdanningens bidrag til å styrke felles europeiske verdier og demokratisk medborgerskap kan sees [her](#).

Forventninger fremover

Belgisk formannskap våren 2024

Den belgiske statsministeren la fredag 8. desember 2023 frem sine prioriteringer for det belgiske formannskap 1. januar - 30. juni 2024. Det belgiske formannskapet har seks overordnede prioriteringer:

1. Beskytte demokratiet, rettstat og samhold
2. Styrke EUs konkurransekraft
3. Fremme en grønn og rettferdig omstilling
4. Styrke EUs sosiale og helsemessige agenda
5. Migrasjon og asyl- beskytte mennesker og grenser
6. Fremme et globalt Europa

Det belgiske formannskapets websider kan sees [her](#), og hele formannskapsprogrammet (utdanning side 47) i pdf [her](#). Et uformelt rådsmøte om mobilitet, studentmobilitet og balansert mobilitet finner sted 29.februar-1. mars 2024.

På utdanningsområde er det fire overordnede prioriteringer:

1. Evidensbasert utdanning
2. Mobilitet, studentmobilitet og balansert mobilitet
3. Livslang læring
4. Digital utdanning

Det er planlagt rådsanbefalinger/konklusjoner på Rådsmøte for utdanning, ungdom, kultur og sport 13. mai 2024 på følgende områder

1. Rådskonklusjoner evidensbasert utdanning.
2. Rådsanbefalinger Mobilitet, studentmobilitet og balansert mobilitet «Europe on the Move».

Det belgiske formannskapet forventes å begynne å diskutere Europakommisjonens annonserte utdanningspakke (ventet andre kvartal 2024), jf. omtale nedenfor under kommende initiativer fra Europakommisjonen.

I tillegg forventes de at det belgiske formannskapet diskutere mangel på lærere og læreres karriere også med en mulig diskusjon på rådsmøtet 13. mai, samt fortsette arbeidet med å gjennomføre det europeiske utdanningsområdet og styrke det strategiske rammeverket for utdanning og opplæring i Europa.

Møter i høynivågruppen og generaldirektørmøtene:

- Høynivågruppen (HLG) 9-10. januar
- Generaldirektørmøte for skole (DG Schools) 5-6. februar
- Generaldirektørmøte for fag- og yrkesopplæring (DG VET) 18-19. mars
- Generaldirektørmøte for høyere utdanning (DG Higher Education) 16-17. mai

Kommende initiativer fra Europakommisjonen

Europakommisjonen vedtok 17. oktober 2023 sitt arbeidsprogram for 2024, og de [seks prioriteringene](#) fra 2019 er fortsatt gjeldene.

1. Grønn omstilling
2. Et Europa tilpasset den digitale tidsalder
3. En økonomi som fungerer for folk
4. Et sterkere Europa i verden
5. Fremme europeisk livsstil
6. Et nytt krafttak for europeisk demokrati

Arbeidsprogrammet for 2024 følger opp kommisjonspresident Ursula von der Leyens State of the Union tale for 2023 der hun vektla at 90% av forpliktelse fra 2019 er fulgt opp. For å realisere gjenstående forpliktelser før valget til Europaparlamentet i 2024 gjenstår noen forpliktelser.

Under prioriteringen fremme europeisk livsstil foreslår Europakommisjonen følgende initiativer, se [\(COM\(2023\) 638 annex 1\)](#). Initiativene nedenfor forventes fremmet i andre kvartal som en «utdanningspakke».

- No 13a – Joint European degree
(non-legislative, Q2 2024)
- No 13b – Council recommendation on attractive and sustainable careers in higher education
(non-legislative, Q2 2024)
- No 13c – Council recommendation on a European quality assurance and recognition system
(non-legislative, Q2 2024)

Europakommisjonens arbeidsprogram for 2024 kan finnes i sin helhet [her](#).